

SXEDIO.FS9

3.11.1950: ΕΝΩ Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΑΡΧΙΑΣ ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΙΝΣΤΑΙΝ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Σ' ΑΥΤΗΝ ΟΤΙ Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΛΑΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΘΟΡΙΣΕΙ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ

Πριν αναχωρήσει για την Κύπρο η Κυπριακή Πρεσβεία έκαμε τις τελευταίες επαφές της.

Μια από αυτές στόχευε στην εξασφάλιση μιας συνάντησης της με τον αμερικανό Πρόεδρο Τρούμαν μέσω του Γερουσιαστή Σκωτ Λούκας.

Η προσπάθεια απέτυχε παρ' όλον ότι αρχικά είχε καθοριστεί συνάντηση με τον αμερικανό Πρόεδρο.

Η αντιπροσωπεία είχε απευθυνθεί προσωπικά στον Πιρόεδρο Τρούμαν με επιστολή της στην οποία εξέθετε το Κυπριακό, τους αγώνες του κυπριακού λαού και ζητούσε τη βοήθεια του να μεσολαβήσει στην αγγλική Κυβέρνηση ώστε να ικανοποιηθεί το αίτημα των Κυπρίων για Ένωση με την Ελλάδα.

Τόνιζε η Επιτροπή στην επιστολή της προς τον αμερικανό Πρόεδρο, ενθαρρυσμένη με τη συνάντηση που είχε με τον Υφυπουργό Μακ Φωλ και τις διαβεβαιώσεις του Ντην Ατσεσον ότι θα μελετούσε το φάκελο της Κύπρου:

"Ο Υφυπουργός κ. Μακ Φωλ εξέφρασε τη συμπάθεια του για την αποστολή μας, αλλά υπέδειξε ότι δεν ήτο κατάλληλος ο χρόνος για την ανακίνηση του ζητήματος, λόγω του πολέμου στην Κορέα. Επιθυμούμε να επαναλάβουμε εκείνο που τονίσαμε κατ' επανάληψη, ότι δηλαδή ο Κυπριακός λαός ζητεί την Ένωση με τη μητέρα Ελλάδα. Η μη εκπλήρωση της επιθυμίας του Κυπριακού λαού, θα δώσει στους κομμουνιστές υλικό για εκμετάλλευση όχι μόνο με την Κύπρο και την Ελλάδα, αλλά και διεθνώς.

Παρά το γεγονός ότι η Βρετανική Κυβέρνηση δεν εξήγησε τους λόγους για τους οποίους απαγορεύει την Ένωση, εν τούτοις, από όσα έγραψε ο Τύπος, προκύπτει ότι οι λόγοι είναι στρατηγικής φύσης. Πιστεύουμε

ότι αν η Κύπρος έχει κάποια στρατηγική σπουδαιότητα, αυτή θα αυξηθεί αν καταστεί σεβαστή η θέληση του λαού της και αν δοθεί σ' αυτόν η ευκαιρία της Ένωσης με την Ελλάδα, που ιστορικά βρέθηκε πάντοτε παρά το πλευρό της Μεγάλης Βρετανίας.

Δεδομένου ότι στην παρούσα σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών το ζήτημα της Κύπρου δεν μπορεί να εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη προς συζήτηση για λόγους τεχνικούς, θα συνεχίσουμε τις προσπάθειες μας, ελπίζοντας ότι μετά τον τερματισμό του Κορεατικού Πολέμου, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μεσολαβήσουν για την εφαρμογή της αρχής της αυτοδιάθεσης σε ένα ιστορικό και ευγενή λαό.

Εξοχώτατε,

Εγκαταλείποντας τη χώρα σας μέσα σε λίγες μέρες και έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι η άρνηση εκ μέρους σας για μεσολάβηση υπέρ μιας υπόθεσης τόσο δίκαιης και τόσο σύμφωνης με τις αρχές της μεγάλης αυτής Δημοκρατίας, έχει μόνο προσωπικό χαρακτήρα, εκφράζουμε προς την εξοχότητα σας και προς τον αμερικανικό λαό την ευγνωμοσύνη μας καθώς και την ευγνωμοσύνη του κυπριακού λαού για την απεριόριστη συμπάθεια που εκδηλώθηκε από παντού υπέρ μας και υπέρ της ιερής του υπόθεσης".

Ο Γραμματέας του Τρούμαν υποσχέθηκε ότι θα διαβίβαζε την επιστολή στον αμερικανό Πρόεδρο.

Την 1η Νοεμβρίου η Πρεσβεία μάζευε τις βαλίτσες της αλλά ήθελε να αφήσει στις Ηνωμένες πολιτείες το σπόρο από τον οποίο θα συνεχιζόταν η διαφώτιση του Κυπριακού. Έτσι κατάρτισε την Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα για την Αμερική όπως είχε κάμει και στις άλλες δυο χώρες που πήγε νωφρίτερα, δηλαδή την Ελλάδα και την Αγγλία. Επικεφαλής της Επιτροπής τέθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Μιχαήλ ενώ διπλωματικός αντιπρόσωπος της Κύπρου διορίστηκε ο πρώην πρεσβευτής της Ελλάδας.

Στις 3 Νοεμβρίου ο Μητροπολίτης Κερήνειας είχε και μια ξεχωριστή επίσης επαφή: Συναντήθηκε με το διάσημο καθηγητή Αϊνσταϊν στον οποίο επέδωσε

μάλιστα ενυπόγραφη δήλωση σχετικά με την Κύπρο στο Πανεπιστήμιο του Πρίνστον.

Ο Αϊνσταϊν έγραψε στην Επιτροπή:

"Κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε ο κάθε λαός να έχει το δικαίωμα να καθορίζει την Κυβέρνηση του. Αυτό ισχύει βεβαίως και για την Κύπρο. Η πραγματοποίηση του δικαιώματος αυτού πρέπει να είναι ένας από τους κυριότερους σκοπούς των Ηνωμένων Εθνών".

Πριν αναχωρήσει η Πρεσβεία αποχαιρέτισε την ελληνοκυπριακή παροικία της Νέας Υόρκης.

Ο αποχαιρετισμός έγινε κατά τη διάρκεια δείπνου που δόθηκε προς τιμή της Πρεσβείας στο ξενοδοχείο "Παλλάς Αθήνα".

Τα όσα λέχθηκαν κατά τη διάρκεια του δείπνου έπεισαν την Πρεσβεία ότι κι αν αυτή έφευγε η διαφώτιση για τον αγώνα των Κυπρίων θα συνεχιζόταν.

Ιδιαίτερα θερμός και με υποσχέσεις ήταν ο Πωλ Ράλλης που διατέλεσε και γραμματέας-μεταφραστής της Πρεσβείας καθ' όλο το δίμηνο της παραμονής της στη Νέα Υόρκη.

Ο Ράλλης αφού επέκρινε τη στάση της Ελλάδας γιατί αρνείτο να αναλάβει το Κυπριακό υποσχέθηκε:

"Εμείς οι αμερικανοί πολίτες, δεν γνωρίζουμε τίποτε από τις διπλωματικές δεσμεύσεις που επιβάλλουν στην Ελλάδα τέτοια στάση. Το Σύνταγμά μας επιτρέπει να ενδιαφερόμαστε και να ενεργούμε για κάθε τι το ηθικό και δίκαιο, που να μη αντιτίθεται στα συμφέροντα της μεγάλης μας πατρίδας, της Αμερικής. Δεν ενδιαφερόμαστε λοιπόν να πάρουμε από κανένα οδηγίες ή συμβουλές. Με όλη μας τη δύναμη θα υποστηρίξουμε την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, ενεργώντας μέσω των βουλευτών και Γερουσιαστών στο Κογκρέσσο και στο Στέιτ Ντηπάρτμεντ".

Ο Ν. Κλ. Λανίτης μέλος της πρεσβείας ο οποίος μίλησε πρώτος είχε κι' αυτός πολλά να πει για τη στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης:

" Μη λησμονείτε ότι υπάρχει ακόμα ένας

εύρωπαϊκός λαός, εκτός από εκείνους που βρίσκονται πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα, υπόδουλος. Ε λοιπόν, δεν είναι πλέον ανεκτή η δουλεία της πατρίδας μας.

Ο αγώνας μας θα είναι τραχύς και δύσκολος. Εχουμε να παλαίψουμε με φίλους. Αλλά θα έλθει σύντομα η ώρα, την βλέπω ολοένα, που το Κυπριακό ζήτημα θα περάσει ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών. Θα το παρουσιάσει. Δεν μπορεί να κάμει διαφορετικά, η Ελλάδα, διότι θα ήταν προδοσία προς τις παραδόσεις του παρελθόντος να μη ενδιαφερθεί η επίσημη Ελλάδα.

Λάβετε υπόψη ότι τώρα που φεύγουμε η εργασία δεν θα διακοπεί. Θα συνεχίζεται ο αγώνας, εδώ, στην Ελλάδα, στην Κύπρο, παντού. Σ' αυτό πρέπει να βοηθήσετε κι' εσείς. Η Κύπρος έχει για την Ελλάδα τη θέση που είχε η Κρήτη και η Μακεδονία. Είναι **40** αιώνες Ελληνική."

Ο Σάββας Λοϊζίδης στη συνέχεια υποσχέθηκε ότι και τον άλλο χρόνο θα ερχόταν Κυπριακή αντιπροσωπεία και ότι το Κυπριακό θα εγγραφόταν οπωσδήποτε και στην ανάγκη και από άλλη χώρα, πράγμα που θα ανάγκαζε την Ελλάδα να το υποστηρίξει.

" Δεν δώσαμε ακόμη την τελευταία μάχη", είπε ο Σάββας Λοϊζίδης. "Δεν πρέπει να ανησυχήσετε σαν φύγουμε θα μας ξαναδείτε, όχι εμάς, αλλά άλλους μετά από λίγους μήνες. Πέρα έως πέρα στα Ηνωμένα Εθνη επικρατεί αντιαποικιακό πνεύμα. Το φυσικότερο είναι να υποβάλει το ζήτημα μας η Ελλάδα. Αλλά δεν πρέπει να είμαστε άδικοι. Υφίσταται τρομερή βρετανική πίεση και για να απαλλαγεί από αυτήν πρέπει να την βοηθήσετε εσείς. Αλλά εμείς σαν καλοί νοικοκυραίοι δεν πρέπει να κοιμόμαστε ήσυχα μέχρι να επιτύχουμε τον σκοπό αυτό. Θα φέρουμε το ζήτημα μας στα Ηνωμένα Εθνη έστω και με άλλη ξένη μη κομμουνιστική, όμως, αντιπροσωπεία. Και τότε η Ελλάδα θα υποχρεωθεί να την υποστηρίξει".

Εξ άλλου ο Μητροπολίτης Κυπριανός υποσχέθηκε:
"Θα περιμένουμε μέχρι τον προσεχή Σεπτέμβριο

ειρηνικά, να δούμε τι απόφαση θα πάρει η Ελληνική Κυβέρνηση. Αγωνιζόμαστε όμως εναντίον μας ύπουλης και σαστανικής Δύναμης. Δηλώνω λοιπόν, κατηγορηματικά, ότι θα πολεμήσουμε, αδιάλλακτα για να επιτύχουμε, το πολυτιμότερο αγαθό των ανθρώπων, την ελευθερία μας. Και θα την επιτύχουμε σε πείσμα των ισχυρών της γης".

Τα μεσάνυχτα της 8ης Νοεμβρίου 1950 η Πρεσβεία αναχώρησε με το υπερωκεάνειο "Βασίλισσα Μαρία". Την προέπεμψαν πολύ λίγοι λόγω του προκεχωρημένου της ώρας.

Σε αποχαιρετιστήριο μήνυμα του προς τους ελληνοαμερικανούς ο Πρόεδρος της Πρεσβείας Μητροπολίτης Κερύνειας Κυπριανός υποσχόταν νέους αγώνες τον επόμενο χρόνο:

" Ο αγών διά την ικανοποίησιν της εθνικής αξιώσεως θα συνεχισθή επιμόνως και αδιαλλάκτως εις την Κύπρον, την Ελλάδα και την Αμερικήν, με αντικειμενικόν σκοπόν τη λύσιν του κυπριακού ζητήματος κατά την προσεχή Γενικήν Συνελευσιν του ΟΗΕ".